

(CAT)

IMAGINARIS MULTIESPÈCIES. L'ART DE VIURE EN UN MÓN DE CONTINGÈNCIA I INCERTESA. A CURA DE CHRISTIAN ALONSO

PROJECTE DE COMISSARIAT

03.02 - 30.04.22

En un món condicionat per les recessions de l'economia, el col·lapse climàtic, les pandèmies víriques, l'auge del racisme i la xenofòbia, i l'increment de casos de violència de gènere i contra persones LGTBIQ+, els humans estan exposats d'una manera similar als animals i als rius, els pous de petroli i les mines, a pràctiques explotadores a través de les quals el capitalisme produeix valor. La sensació de vulnerabilitat compartida davant de perills comuns pot generar una interconnexió entre els éssers humans i els éssers no humans, un vincle que és cada vegada més tangible gràcies a les pròtesis biòniques, les tecnologies de reproducció assistida, els aliments genèticament modificats i els xenotransplants. Aquests fenòmens desbaraten la creença antropocèntrica que predica que podem viure aïllats de l'entorn i posen de manifest que mantenim una relacionalitat constitutiva i una implicació conseqüencial amb un món més ampli. La precarització de la vida a les nostres societats tecnològicament mediades exigeix repensar la convivència entre espècies, requereix abraçar una concepció més transversal, relacional i afectiva de la subjectivitat, i ens encoratja a construir comunitats heterogènies basades en el benestar comú. Aquest imperatiu, però, implica

alguna cosa més que comprendre que "tot està interconnectat" i suposa, després de percebre que la vida és co-creada per múltiples espacialitats, temporalitats i corporalitats, transformar profundament les nostres maneres de ser, sentir, pensar i actuar.

Com podríem imaginar una comunitat on els humans romanguessin inscrits en denses xarxes d'interacció material amb altres formes de vida, una comunitat on els humans no ocupessin una posició jeràrquica, hegemònica i violenta? De quina manera podem aprehendre una col·lectivitat que inclogui cossos climàtics, geològics, atòmics, bacterians i vírics, amb què els humans es relacionen, intercanvien i transformen radicalment la seva existència? Els estudis multiespècies parteixen d'aquestes qüestions i examinen quines són les implicacions epistemològiques, ètiques i polítiques que comporta prestar atenció a éssers que no han de mostrar la seva equivalència humana. Partint de premissa que la simbiosi és un requisit per a la vida, aquest camp interdisciplinari recull el llegat dels sabers indígenes no dualistes (Viveiros de Castro, 2010) i planteja que "ser un és sempre esdevenir amb molts" (Haraway, 2008), que tota expressió de vida emergeix de profundes històries de coevolució (Margulis

i Sagan, 1986), d'una sociabilitat més que humana (Tsing, 2013) i de captures recíproques (Stengers, 2010). Prestar atenció a les maneres com altres entitats constitueixen mons compartits possibilita noves comprensions, relacions i responsabilitats, que només podran emergir si ens desplaçem del pensament transcendent a la immanència de l'experimentació, del paradigma de la comunicació al paradigma de l'enunciació (Deleuze i Guattari, 1988) i de l'individualisme liberal a l'ètica de la sostenibilitat (Braidotti, 2009).

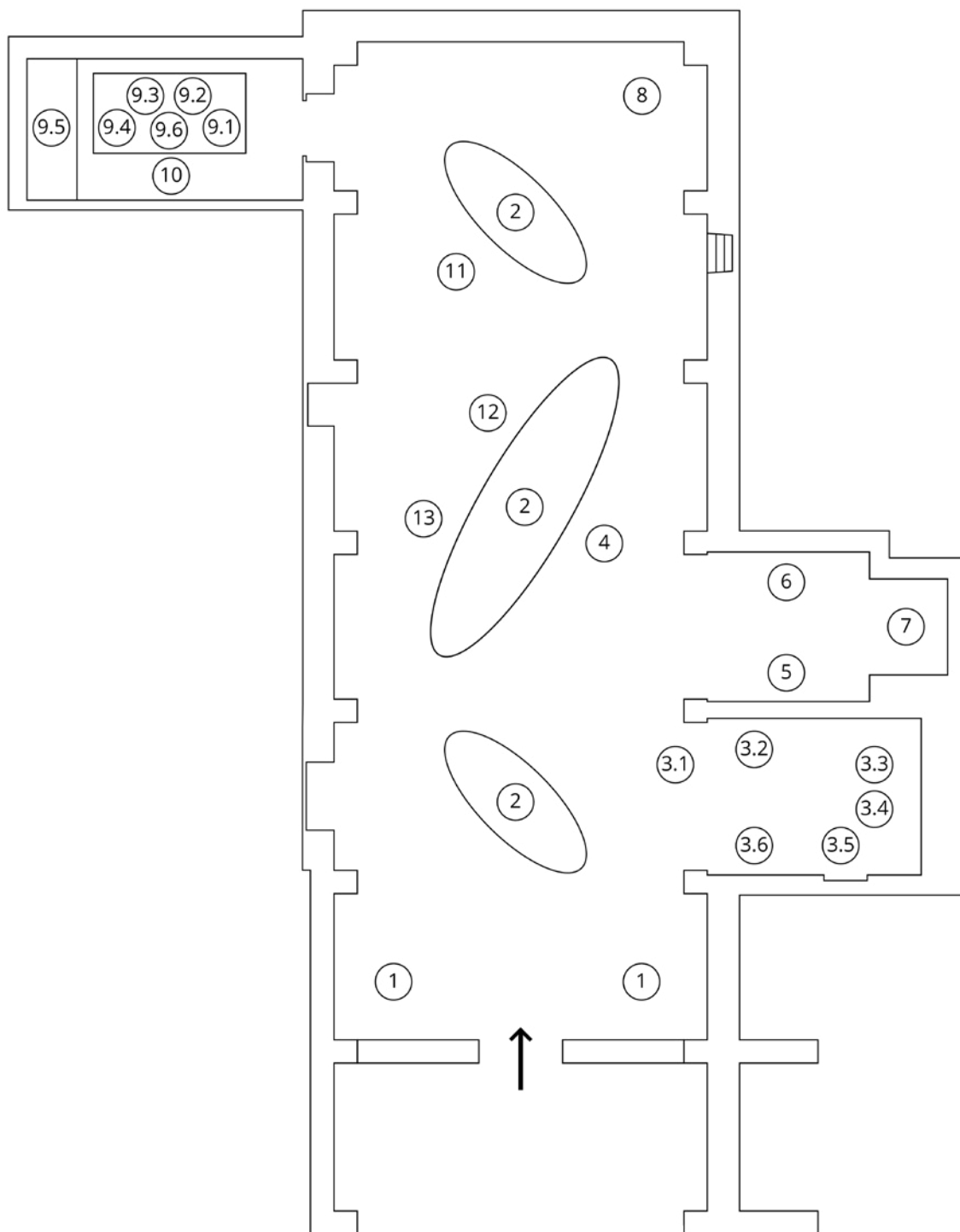
Imaginaris multiespècies. L'art de viure en un món de contingència i incertesa és un projecte de recerca curatorial que examina quina és la contribució de la pràctica artística a la imaginació multiespècies. Les artistes sesubmergeixen en els complexos mons dels microorganismes, les plantes, els animals, els fongs i els tecnocossos, i construeixen relats que donen forma a experiències singularitzades i enredades, travessades per espectres de gènere, raça i colonialisme. Els seus mètodes situats de conèixer i esdevenir amb altres éssers ens permeten entendre com es produeixen espesses ecologies fetes de carnositats, fluids, materials genètics, àcids, espores i microxips.

Els encontres contingents en què s'involucren ens ajuden a comprendre que en tot moment afectem i som afectats per tota mena d'agències, i ens conviden a desenvolupar diferents modalitats d'hospitalitat i cura transespècie. La seva sensibilitat transcòrporal ens ajuda a comprendre que ens trobem inscrits en patrons interrelacionats de viure i morir, permet que responguem davant de les condicions de vida d'un *nosaltres* expandit, i ens encoratja a cultivar una curiositat decisiva per a la

supervivència col·lectiva. *Imaginaris multiespècies* presenta vuit projectes de nova producció i quatre projectes existents que sorgeixen de línies de recerca de llarg recorregut. El projecte en conjunt està arrelat al territori del Delta del riu Llobregat, un ecosistema complex, fràgil i greument degradat, amb el qual proposem imaginar modes de vida relacionals, creatius i transformadors, materialment interdependents i èticament responsables.

Per evitar que el text mediatitzi excessivament l'experiència de les visitants, no s'inclouen cartel·les de les obres exposades. No obstant, podeu utilitzar aquest dossier com a guia on hi trobareu una proposta d'itinerari, les plantes, les fitxes tècniques i les descripcions dels projectes, i el programa i calendari d'activitats.

RELACIÓ D'OBRES I ARTISTES

1

Llapispanc, *Exvot a l'excés*, 2021-2022. Acumulació de residus electrònics que es presenta com una ofrena votiva dedicada a la societat d'un futur incert. Durant els anys que va estar de resident al centre d'art La Escocesa (Poblenou, Barcelona), Llapispanc ha seleccionat, alterat i classificat amb cura centenars de deixalles domèstiques, i han donat forma a una espècie companya mutant amb la que ha conviscut, creat i transformat. L'atracció de l'artista cap als objectes ordinaris el va portar a conservar tota mena de productes que apilava i ordenava al seu taller, generant un assemblatge monstruós que proporcionava refugi i portava al límit l'habitabilitat de l'espai. Responsabilitzant-se de la seva contribució a la cultura de consum, Llapispanc entén el seu taller com un abocador i alhora com un lloc de treball; un femer que, tal com sosté l'artista Perejaume, es caracteritza per ser un element simultàniament destructor i productor de vida. Un abocador putrefacte que amb els anys ha germinat plantes, arbustos, arbres, els quals, alhora, han configurat un bosc frondós. Tot i la seva aparença immaterial i inofensiva, els dispositius electrònics són entitats tòxiques que contaminen i transformen ecosistemes, organismes, cossos i cultius. Aquests aparells consumeixen recursos en la seva fabricació (minerals, metalls, dissolvents), requereixen infraestructures alimentades per energia fòssil per alimentar-les, fan proliferar un residu cada vegada més gran per l'obsolescència programada, i desencadenen conflictes geopolítics en diferents latituds. D'acord amb les Nacions Unides, el 2021 cada persona al planeta ha produït 7,6 kg de residus electrònics, i només un 17,4% ha estat recollert, tractat i reciclat adequadament. Per a *Imaginaris multiespècies*, Llapispanc ha recollert residus de diversos punts de reciclatge de Barcelona, i ha configurat una instal·lació bigarrada i immersiva. Tres vídeos amagats a la pila de brossa ens submergeixen en la íntima convivència de l'artista amb aquestes deixalles al seu taller. [1 h:34 min./25:44 min./50:43 min.].
Pàgina web:
<http://llapispanc.blogspot.com>

2

Vicky Benítez, *Jardí d'exòtiques invasores #Delta del riu Llobregat*, 2022. Ocupació botànica de plantes al·lòctones inscrites al "Catálogo Español de Especies Exóticas Invasoras", un informe ministerial que estableix el marc legal per al control i eradicació de diferents espècies de flora i fauna. Segons aquest catàleg, aquestes espècies foranes amenacen la biologia nacional pel seu "comportament invasor", o pel "risc de contaminació genètica". Aquest informe pressuposa que, en primer lloc, hi ha una naturalesa estàtica aliena a allò humà. En segon lloc, que és nativa. I, finalment, que viu sota l'amenaça de les espècies invasores. Traslladant la noció d'espècie invasora de la biologia al context sociocultural més ampli, l'artista resignifica el jardí com a campament de plantes refugiades per emfatitzar que la natura no es basa en l'equilibri i l'estabilitat, sinó el flux i el canvi; que el dualisme que separa cultura i natura evita que compreguem que els humans transformem en tot moment els ecosistemes i que som transformats per ells; i que fenòmens antropogènics com el canvi climàtic, el comerç mundial i l'augment de la població excedeixen el poder transformador de les plantes al·lòctones. En aquest sentit, l'horticultura excèntrica de Benítez cultiva relacions ètiques i polítiques no transcendents. Per a *Imaginaris multiespècies*, Benítez ha dissenyat un jardí tentacular d'espècies al·lòctones naturalitzades al Delta del riu Llobregat, format per comunitats d'agaves, ailanthus, opunties, talladeries, tradescanties i carpobrotus. En les darreres dècades s'han detectat 219 espècies de plantes exòtiques/invasores al Delta del riu Llobregat. L'elevada densitat de població i la presència d'infraestructures de mercaderies i de viatgers afavoreixen l'arribada de propàguls, i l'antropització de l'entorn facilita l'assentament i l'expansió d'aquestes espècies. Consulteu material de recerca d'aquest projecte a la sala *Observatori naturcultural del Delta del riu Llobregat*. Pàgina web:
<https://vickybenitezblanco.com>

3

Eduard Ruiz, *Mobilitat intervinguda #Delta del riu Llobregat*, 2021-2022. Conjunt d'obres que parteixen d'una investigació sobre la mobilitat al Delta del riu Llobregat, amb què l'artista explora la manera com els desplaçaments humans i no humans en aquest enclavament estan determinats per processos de sedimentació, urbanització i salinitat, per tanques aeroportuàries, rutes migratòries, comercials i turístiques, deportacions, fluxos de capital i de dades, treballadors migrants, mercaderies, infraestructures viàries i toxines. A *Canyissar (Arundo donax)*, 2021 [3.1], una piràmide de tres canyes intervingudes amb tubs de metacrilat transparent parla del paper que exerceix aquesta planta com a refugi natural per a les aus i com a estructura bàsica per als agricultors. La construcció de la terminal T1 de l'aeroport del Prat (inaugurada el 2009) va implicar la destrucció del canyar del Pas de les Vaques, l'única zona de nidificació de l'arpella comuna (*Circus aeruginosus*) de la província de Barcelona. Desaparició d'hàbitat, 2021 [3.2], és una estructura de vidre elaborada artesanalment que recrea un niu de terrorola comuna (*Calandrella brachydactyla*) que l'artista va trobar al Delta. El 35 % de les espècies incloses en la normativa europea que protegeix les aus utilitza regularment el Delta, i, tanmateix, moltes espècies hi han desaparegut (com el *Botaurus stellaris* o el *Charadrius morinellus*) o han reduït la població per la urbanització, la contaminació atmosfèrica i sonora, els accidents amb elements construïts o la caça. A *Passpartout (Salmo salar; Ciconia ciconia)*, 2021 [3.3], i *Passpartout (Danaus plexippus)*, 2021 [3.4], Ruiz superposa amb fil metàl·lic arrencat d'una tanca aeroportuària dos passaports espanyols il·lustrats amb migracions d'espècies com la papallona monarca, que recorre cada any 5.000 quilòmetres des del sud del Canadà fins a Mèxic per hibernar, en un viatge d'anada i tornada. A *Materialitat mediàtica*, 2022 [3.5], la compressió de diaris i revistes trobats a la pineda de La Pava (Gavà) dona forma a un tronc d'arbre per evidenciar que els mitjans de comunicació aspiren a modelar l'opinió pública. La intensa campanya mediàtica del

Grup Godó (fidel als interessos de les elits polítiques i econòmiques de Catalunya) a favor de l'ampliació de l'aeroport és simptomàtica en aquest sentit. *Geomorfisme aviar*, 2021 [3.6], mostra una vista aèria de la Llacuna de Cal Tet, un estany en forma d'ànec volant construït com a mesura de compensació pel desviament de la desembocadura del riu el 2005. Aquest ecosistema contribueix a regenerar les aigües, mantenir els prats inundables, procurar la recàrrega de l'aquífer i proporcionar hàbitat a la flora i la fauna. Consulta material d'investigació d'aquest projecte a la sala *Observatori naturcultural del Delta del riu Llobregat*. Pàgina web: <https://eduruiz.es>

4

Angela Melitopoulos i Maurizio Lazzarato, *Agencaments. Entrevistes de recerca*, 2010/2022, 2022. Videoassaig de tres canals que recull les reflexions de l'antropòleg brasiler Eduardo Viveiros de Castro, la filòsofa brasilera Suely Rolnik i l'antropòloga francesa Barbara Glowczewski sobre la relació entre el pensament animista i la noció de subjectivitat no dualista elaborada per Félix Guattari. Les comunitats indígenes es regeixen per uns universos conceptuals i sensibles basats en una continuïtat entre subjecte i objecte, ment i cos, i natura i cultura, i d'aquesta manera soscava la visió occidental que situa el subjecte en una posició de transcendència respecte al món dels objectes. Guattari teoritza la subjectivitat com una entitat material no antropocèntrica ni logocèntrica, formada per components d'ordre social, econòmic, tecnològic i etològic, que es forma i transforma constantment com a resultat de la interpenetració entre allò mental, allò social i allò mediambiental. L'aliança entre aquestes dues cosmovisions ens permet obrir les nostres formes de ser, sentir i pensar a expressions de vida no humanes, i recalibrar la nostra posició, les nostres relacions socials i els nostres sistemes de valor sobre un nou sentit de finitud i responsabilitat en un món profundament afectat per les crisis socials, polítiques i ecològiques. [32:22 min./19:05 min./22:24 min.]. No et perdís el V Simposi Internacional *Ecologies mutants en l'art contemporani: animisme maquínic*, amb Angela Melitopoulos i Maurizio Lazzarato! Consulta el programa i el calendari d'activitats en aquest mateix dossier. Enllaç directe al programa

Metrópolis (RTVE) dedicat a Angela Melitopoulos, 2019:

<https://www.rtve.es/play/videos/metropolis/metropolis-angela-melitopoulos/4947178/>

5

Ruben Verdú, *Operation SCOBY. Socializing the Microbiotic Unknown*, 2022. Dispositiu de disseminació del cultiu de kombutxa, una beguda fermentada tradicional composta d'un ecosistema microbià multiespècies d'interaccions complexes basades en la col·laboració i el conflicte. La fermentació d'aquesta beguda carbonatada i lleugerament àcida té lloc gràcies a la bioquímica social de SCOBY, una comunitat simbiòtica formada per acetobacteris i llevats osmofílics que interactuen amb una infusió de te negre ensucrat. Els llevats produeixen un enzim que permet als llevats i bacteris metabolitzar el sucre. Els bacteris, alhora, produeixen una biopel·lícula que protegeix la comunitat de competidors microbians presents a l'entorn, emmagatzemen recursos i faciliten un major accés a l'oxigen. De la mateixa manera que el formatge, la massa mare o el quefir, la kombutxa proporciona un model singular per analitzar la cooperació basada en relacions mutualment beneficioses entre individus que no són de la mateixa espècie. Aquesta beguda és una font de proteïnes i vitamines important, actua com un conservant natural, ofereix eines per controlar patògens, i consumir-la disminueix el risc de càncer. A més, la biopel·lícula constitueix un recurs per al desenvolupament de materials mèdics i tèxtils; és fàcil de propagar, no és tòxica i és de baix cost, fet que la converteix en un sistema excel·lent per a la investigació científica i la ciència ciutadana. La kombutxa ens ajuda a comprendre que allò que anomenem "cos humà" no és tan humà com ens pensem, ja que està constituït per una ecologia microbiòtica de múltiples espècies. Només el 10 per cent del trilió de les seves cèl·lules són humanes, i la resta el formen altres organismes microscòpics. Els nostres gens encara són menys humans: el Projecte Genoma Humà (1990-2021), que va seqüenciar l'estructura biogenètica dels humans per trobar la nostra suposada "autenticitat", va sorprendre el món en demostrar que els humans es regeixen per una co-constitució evolutiva amb altres espècies

companyes, entre les quals hi ha virus, bacteris, fongs i altres microbis. A *Operation SCOBY*, l'artista Ruben Verdú —que ha explorat el potencial transformador dels cultius vius durant anys— advoca per la fermentació com una pràctica de sobirania alimentària, de democratització d'un saber popular, de descentrament del nostre jo antropocèntric, de cura de col·lectivitats heterogènies interdependents, de política queer antiessencialista, de simbiosi, col·laboració i coevolució, i de canvi social multiagencial. [4:39 min.]. No et perdís *El poder de les begudes simbiòtiques*, una activitat a càrrec de Ruben Verdú! Consulta el programa i el calendari d'activitats en aquest mateix dossier. Pàgina web: <http://www.peepingmonster.com>

6

Olga Olivera-Tabeni, *Aquí la llavor, el miceli de la desobediència!*, 2020-2021. Sèrie de vuit relats que se submergeixen en la vida social dels fongs; uns éssers que, seguint a l'antropòloga Anna Tsing, podríem definir com a multiplicitats no totalitzables que ens conviden a desenvolupar un pensament i una pràctica col·laborativa, solidària i anticapitalista basada en la cura i el floriment amb altres espècies. Olga Olivera entén la narració com a eina per fer més sensible la nostra existència col·lectiva i construir percepcions no antropocèntriques amb els éssers que habiten el planeta. A partir d'experiències i investigacions situades, metodologies ecofeministes i pràctiques d'escolta i mapatge de processos mediambientals, l'artista articula històries en què els éssers humans resten entrelaçats en xarxes espesses d'intercanvis material-semiòtics amb altres éssers. Per *Imaginaris multiespècies*, l'artista sonifica vuit relats espaciotemporals en què combina la pràctica especulativa, crònica etnogràfica, teoria política, memòria històrica i crítica literària. Connectat cadascun a bosses de cultiu d'una mena de fong anomenat maitake (*Grifola frondosa*), l'artista imagina altres realitats passades, presents i futures, i es fa ressò del leitmotiv harawayà "importa quins pensaments pensen pensaments. Importa quins coneixements coneixen coneixements. Importa quines relacions relacionen relacions. Importa quins mons mundialitzen

mons. Importa quines històries expliquen històries” (Haraway, 2019, 66). Recorrent-mapejant-sentint diferents entorns, éssers, agències i mutacions, Olivera sensibilitza la vibració de la matèria, i ens adverteix que, de la mateixa manera que els fongs, només podrem sobreviure si cooperem entre humans i amb altres espècies. Les seves visions, sensacions, reflexions i reconfiguracions ens conviden a enfortir pràctiques de cura cap a els altres, de manteniment i reparació del nostre món malmès, perquè puguem viure tan bé com sigui possible. Això comporta entendre que els nostres cossos es troben en tot moment entrelaçats amb altres criatures amb les quals formem una xarxa complexa de codependència que sosté la vida. [4:07 min./6:46 min./6:44 min./4:19 min./3:51 min./6:15 min./8:04min./5:28 min.]. Pàgina web: <https://www.olgaoliveratabeni.net>

7

Nien Boots, *Bestiari aberrant*, 2022. Grup escultòric que seqüencia el ritual de festeig entre una vespa i una orquídia, una figuració simbiòtica transespècie que ha estat emprada pels filòsofs Gilles Deleuze i Félix Guattari per descriure el concepte de l'esdevenir mutu. El treball de l'artista i educadora Nien Boots, que hibrida arts visuals i metodologies d'art comunitari i justícia social, examina la manera com els arquetips dels contes populars i les faules constitueixen retroprojeccions humanes que poden arribar a configurar modes de vida repressius o emancipadors. Convençuda que tot ésser posseeix una creativitat gangrenada per les normes socials, Boots defensa una plàstica naïf que allibera l'art de les normes acadèmiques, i desplega un imaginari amb què analitza, qüestiona i subverteix els rols de gènere, de raça i de classe. Per a *Imaginaris multiespècies*, Boots s'interessa per la simbiosi entre dues espècies que, de la mateixa manera que els líquens, mantenen una aliança i intercanvien diferents règims de signes. Al ser intraespecíficament estèrils, les orquídiades només es poden reproduir mitjançant insectes que funcionin com a reproductors externs. L'orquídia prepara un parany a l'insecte configurant la seva aparença per atraure la vespa tìnida, integrant-la d'aquesta manera com a agent pol·linitzador. En presentar una imatge de vespa que crida l'atenció a l'insecte,

l'orquídia no imita la vespa, sinó que aquesta transforma qualitativament la seva existència per formar un sistema heterogeni de comunicació transversal on no hi han objectes ni subjectes sinó immanència de relacions. Com ha sostingut la filòsofa Anne Sauvagnargues (2006, 76), la connexió *contra natura* de l'orquídia i la vespa desafia el model de reproducció biològica entre les espècies semblants, disputa el caràcter essencialista i fix del subjecte liberal, i postula una noció de la vida que es basa en les relacions i el canvi processual. Actualment es comptabilitzen 26 tàxons d'orquidàcies a les pinedes litorals sobre dunes del Delta del Llobregat, el 30% del total reconeguts a tota Catalunya. Entre aquestes destaquen les espècies *Orchis coriophora*, *Ophrys sphegodes*, *Ophrys apifera* i *Serapias parviflora*; aquesta darrera constitueix la població més important de Catalunya. Pàgina web: <https://www.nienboots.com>

8

Quimera Rosa, *Trans*Plant: Open the Identity*, 2016. Quimera Rosa és un col·lectiu d'investigació i experimentació sobre art, ciència i tecnologia fundat a Barcelona el 2008. Els seus membres s'inspiren en el *ciborg* harawayà com un híbrid entre màquina i ésser viu que desdibuixa les fronteres entre allò artificial i allò natural, ment i cos, home i dona, humana i animal, i permet la construcció de noves formes de parentiu amb éssers humans i no humans. *Trans*Plant* és un projecte d'investigació transdisciplinària de diversos tentacles amb el qual els seus integrants especulen sobre la possibilitat d'esdevenir planta mitjançant pràctiques que combinen performance, bioart i autoexperimentació. A *Open the identity*, Yan s'implanta a la mà un microxip RFID per identificar mascotes i ramat. Aquest xip, que registra el seu nou nom, Kina, emmagatzema les dades derivades del procés de transició. El nom de Kina s'inspira en la quina, el compost present a l'escorça de l'arbre cincona (*Cinchona officinalis*), nadiu de l'Amazònia, utilitzat per les bruixes andines com a remei per a la febre, per tractar els dolors musculars i com a mètode avortiu. De la cincona s'extreu la quinina, un alcaloide natural emprat a tot el món per al tractament de la malària, una de les malalties més letals de la història de la humanitat, transmesa

per un mosquit. A *Open the pill* desenvolupen i disseminen protocols i eines DIY (fes-ho tu mateix) per tractar lesions cutànies produïdes pel virus del papil·loma humà amb teràpia fotodinàmica, un procés que permet que el cos humà experimenti un procés de fotosíntesi. *Open the molecule* és una performance que consisteix en la hibridació de sang humana amb clorofil·la a través d'un protocol d'injeccions intravenoses. *Open the seed* evidencia els efectes desastrosos de les patents de llavors per la indústria biotecnològica, i imagina un futur amb *Artemisia annua*, planta de la qual s'ha extret el component dels medicaments contra la malària. *Open the code* imagina una col·laboració amb plantes per revertir l'esgotament de recursos planetaris. A *Imaginaris multiespècies* es mostra, en una taula il·luminada, diversos materials relacionats amb *Open the identity*. En primer lloc, un llibre de pell fet de fulles de cel·lulosa bacteriana elaborat per Quimera Rosa per familiaritzar-se amb la tècnica del tatuatge amb tinta de clorofil·la. En segon lloc, imatges del tatuatge de clorofil·la al cos de la Kina d'una *Elysia chlorotica*, una bavosa marina que és capaç de fer la fotosíntesi a les profunditats del mar servint-se de l'energia solar que obté dels cloroplasts presents a les algues de què s'alimenta. Pàgina web: <http://quimerarosa.net/transplant>

9

Grup de treball de les ecologies híbrides del Delta del Llobregat, *Observatori naturcultural del Delta del riu Llobregat: patrons de complexitat*, 2021-2022. Repositori de materials visuals, textuais, sonors i audiovisuals compilat pel Grup de treball de les ecologies híbrides del Delta del Llobregat, un laboratori d'investigació transdisciplinària que promou projectes de creació, mediació i experimentació artística. El col·lectiu situa els seus projectes al Delta del riu Llobregat, un complex ecosistema sociobiotècnic ubicat a tan sols quinze quilòmetres del centre de Barcelona, sobre el qual es va construir l'aeroport del Prat. Els seus aiguamolls, boscos litorals i prats inundables proporcionen hàbitat a diverses espècies amenaçades, protegides per diverses figures legals com el Pla d'Espais d'Interès Natural de Catalunya i la Xarxa europea Natura 2000. A banda de ser un enclavament estratègic per a les rutes migratòries

d'aus que uneixen l'Àfrica i Europa, és la zona agrícola periurbana més important de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. No obstant això, l'ecosistema deltaic està molt degradat a causa d'infraestructures com l'aeroport, el port logístic i una densa teranyina de carreteres i vies de tren, que han fragmentat els espais i restringit la mobilitat a les espècies no humanes. També pel vessament de residus industrials i urbans, pesticides i fertilitzants al llarg de la conca del riu, i per la salinització de les aigües subterrànies motivada per la falta de tracció del riu i la penetració marítima a causa del desviament, l'any 2005, de la desembocadura 2,5 quilòmetres cap al sud.

Si bé el setembre de 2021 es va desestimar l'ampliació de la tercera pista de l'aeroport, AENA, els governs espanyol i català, i les elits econòmiques segueixen negociant-ne l'ampliació, en aquest cas emmascarada amb el nom de *Ciutat aeroportuària*, que comportarà la urbanització de 195 hectàrees, un parc logístic, hotels, restaurants, aparcaments, centres comercials, centres de negoci i la construcció d'una terminal satèl·lit connectada per un túnel que posarà en perill la vida dels aqüífers. Un nombre creixent d'agents, organitzacions, entitats i governs s'oposen a l'ampliació perquè és incoherent amb els compromisos climàtics de Catalunya i Espanya amb la transició ecosocial, perquè comportarà un increment dels gasos d'escalfament global, promourà una economia insostenible basada en el monocultiu turístic i alterarà encara més uns ecosistemes que ja han patit molt, perquè les mesures compensatòries dels projectes anteriors no s'han complert. El col·lectiu defensa que per assolir la sostenibilitat multiespècies, cal anar més enllà dels punts cecs del pensament conservacionista i de les mesures compensatòries, i aposta per reconsiderar la vida urbana des d'un enfocament menys antropocèntric i humanista, basat en l'igualitarisme entre espècies. Per perseguir aquest objectiu, el col·lectiu construeix relats que resulten d'estar atentes a la complexitat dels mons no humans que habiten el Delta, i teixeix històries que faciliten noves formes de comprensió, relació i responsabilitat en un món heterogeni. El grup està dirigit per Christian Alonso i està integrat per Vicky Benítez, Eduard Ruiz, Chiara Sgaramella, Ferran Lega,

i per moltes altres col·laboradores. Els projectes impulsats emergeixen d'àrees d'investigació temàtiques articulades al voltant de les nocions d'infraestructura, espècies invasores, mobilitat, usos del sòl i hidrologia. No et perdís les tres activitats situades al Delta del Llobregat organitzades en el marc d'*Imaginaris multiespècies!* Consulta el programa i el calendari d'activitats en aquest mateix dossier. Pàgina web: <https://transcorporal.org/Working-Group-Llobregat-Delta>

Pots accedir al registre audiovisual de la taula rodona *Construint la ciutat multiespècies. Repensar la convivència urbana amb el Delta del riu Llobregat* (Espai Finestres, La Capella, 27/11/2021), en què, acompanyats de diversos agents que tenen un coneixement veïnal, agroecològic, tècnic i científic del territori, analitzem la complexitat de la vida al Delta del Llobregat, les relacions entre cultura i natura, els subjectes i els objectes, i els herois i els residus del progrés. Enllaç directe: https://www.youtube.com/watch?v=Tbet6JXRijA&feature=emb_imp_woyt

Christian Alonso, *Parasitisme comtal*, 2022. En col·laboració amb MéliSSande Machefer [9.1]. Animació en dues pantalles que mostra, a vista aèria i per satèl·lit, les transformacions antropogèniques del territori del Delta basant-se en dades obtingudes el 1956 i el 2020. La primera animació mostra un detall de l'aeroport, ampliat a mitjan segle XX en detriment dels camps de cultiu, els espais naturals i la franja litoral. Durant aquest període, la construcció d'embassaments i dics a la conca i a la desembocadura del riu provoquen un col·lapse sedimentari que fa que el Delta deixi de créixer mar endins, i hagi reculat més de 320 metres entre 1956 i 1999. Fins a la dècada de 1960 s'hi conservaven un ecosistema d'aiguamolls, pinedes litorals sense fragmentar, un riu sense canalitzar i poc contaminat, i uns sorrells costaners ben conservats. Des de 1960 fins a 2022 pateix una alteració radical, caracteritzada per la substitució de sòl agrícola per superfícies construïdes (urbanes, comercials, industrials i viàries), la contaminació dels cicles d'aigua, la sobreexplotació, la pèrdua de la biodiversitat i la reducció dels recursos per a la població. [12 seg.].

La segona animació mostra l'evolució del projecte de la desviació de la desembocadura del riu Llobregat, completada el 2004, i motivada per la demanda de terrenys per a l'ampliació del port de Barcelona amb la ZAL (Zona d'Activitats Logístiques). La disminució creixent de la tracció del riu i l'ampliació de la desembocadura han provocat que l'aigua del mar Mediterrani estigui penetrant al riu, salinitzant les aigües subterrànies i superficials i els sòls agraris. La nova desembocadura, l'única de tot Catalunya recoberta d'asfalt, es va inaugurar el 2004. Tres mesos abans de la inauguració, el Tribunal Suprem va considerar nul el projecte de desviament per un defecte de forma. Tot i que històricament l'Ajuntament del Prat s'ha oposat a l'ampliació, va acabar accedint-hi a canvi de diverses compensacions ambientals incloses al Pla Delta. La majoria d'aquestes mesures no s'ha implementat. [16 seg.].

En el context del Grup de treball del Delta, l'investigador cultural i curador Christian Alonso examina la manera com les infraestructures mediatitzen la vida humana i no humana; intenta comprendre com i per a qui són construïdes aquestes infraestructures, com els éssers s'hi resisteixen, i com es podria transformar el món mitjançant intervencions en aquests sistemes complexos.

MéliSSande Machefer és científica investigadora per a l'observació de la Terra, especialitzada en aigua i sòl; utilitza dades per satèl·lit i models climàtics per avaluar els riscos i oportunitats associats als escenaris climàtics, i per desenvolupar aplicacions ambientals. Treballa a Lobelia, empresa pionera en l'ús de satèl·lits d'observació de la Terra per fer front a l'emergència climàtica. Pàgina web: <https://www.lobelia.earth>

Chiara Sgaramella, *Memòria(es) i resistència*, 2022 [9.2]. En col·laboració amb Ivette Serral (Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals), la plataforma Ni Un Pam de Terra i la Unió de Pagesos del Baix Llobregat. A partir d'un procés d'investigació basat en el diàleg amb diferents agents del territori i la cerca de documents d'arxiu, exposem una selecció de mapes històrics que descriuen les transformacions que ha patit l'ecosistema del Delta del Llobregat. De forma paral·lela, mostrem diferents estratègies de resistència col·lectiva que s'han activat

al llarg de les últimes dècades davant de grans projectes especulatiu, i s'ha aconseguit preservar una part d'aquest territori. A més, analitzem el paper de les pràctiques agrícoles en la preservació del Delta com a paisatge biocultural viu i productiu. En el context del Grup de treball del Delta, l'artista i investigadora Chiara Sgaramella analitza la transformació en els usos del sòl del territori del Delta del Llobregat, plantejant un estudi crític i interdisciplinari sobre la seva geografia agrària. A partir d'una noció expandida d'agricultura, entesa com un espai de coevolució en què les comunitats humanes, animals i vegetals han generat al llarg dels segles formes de convivència, cooperació i cura mútua, l'artista i pedagoga explora el potencial de les pràctiques artísticoculturals per acostar-nos als processos sociobiològics i a les xarxes productives que ens alimenten. Pàgina web: <https://chiarasgaramella.com>

Vicky Benítez, *L'única espècie invasora és un tipus particular d'ésser humà*, 2022 [9.3]. Selecció de materials gràfics i textuais que descriuen la dimensió simbòlica, estètica, ètica i política que envolta el concepte d'espècie invasora. D'una banda, es mostren reproduccions de tres olis pintats per tres artistes decimonònics que inclouen diferents espècies de plantes al·lòctones amb l'objectiu d'evocar un paisatge mediterrani [Carlos Vázquez Úbeda, *Recolección de higos chumbos en Granada*, c. 1901. Museo Nacional Centro Nacional de Arte Reina Sofía; José Benlliure, *El descanso en la marcha*, c.1876. Museo Nacional del Prado; Ramon Martí i Alsina, *Paisatge amb atzavares*, c. 1866-1872. Museu Nacional d'Art de Catalunya; Claude Monet, *Les Villas à Bordighera*, 1884. Musée d'Orsay]. D'altra banda, s'hi inclouen les fitxes del Catálogo Español de Especies Exóticas Invasoras (CEEI) de les plantes que formen part del jardí d'exòtiques invasores construït amb motiu d'*Imaginaris multiespècies*. Finalment, es mostra una entrevista i un article elaborat per Christian Alonso que se submergeixen a la pràctica eticoestètica de Vicky Benítez. En el context del Grup de treball del Delta, Vicky Benítez analitza críticament les formes de construcció d'alteritat que justifiquen polítiques de control, repressió i extermini de formes de vida. Mitjançant la construcció de jardins de plantes al·lòctones i el

disseny d'estratègies de mediació, l'artista inscriu els discursos biològics d'eradicació del que és invasiu i la protecció del natiu en el context sociocultural més ampli. Vicky Benítez no vol qüestionar l'impacte que certes espècies al·lòctones puguin causar sobre altres formes de vida, sinó emfatitzar que els arguments que es fan servir per eradicar les invasores al·ludeixen a qüestions d'ordre filosòfic, i no només biològic, que mereixen ser negociades.

Eduard Ruiz, *Desnonaments col·lectius exprés*, 2022 [9.4]. Conjunt de materials visuals i textuais que permet captar les friccions entre les diferents espècies que habiten el Delta del Llobregat. Alguns d'aquests materials documenten gràficament la Pineda de la Pava (Gavà), un corredor biològic amenaçat per projectes immobiliaris i d'oci a primera línia de mar que destrueix l'hàbitat d'aus com el pica-soques blau (*Sitta europaea*). També presenta dues animacions, la primera de les quals mostra l'evolució del projecte de construcció de la Llacuna de Cal Tet (El Prat de Llobregat), un llac en forma d'ànec creat com a mesura compensatòria per l'ampliació de l'aeroport la degradació del qual ha transformat profundament comunitats com la dels macroinvertebrats. La darrera animació mostra la transformació territorial de la desembocadura del riu Llobregat del 1945 al 2022. En el context del Grup de treball del Delta, l'artista i educador Eduard Ruiz examina com les modalitats dels desplaçaments humà i no humà al Delta i el mar Mediterrani són determinades per una multiplicitat d'agències, i posa un èmfasi especial en les pràctiques subversives que curtcircuiten la contenció i la fragmentació de la mobilitat per l'excés de planificació urbana.

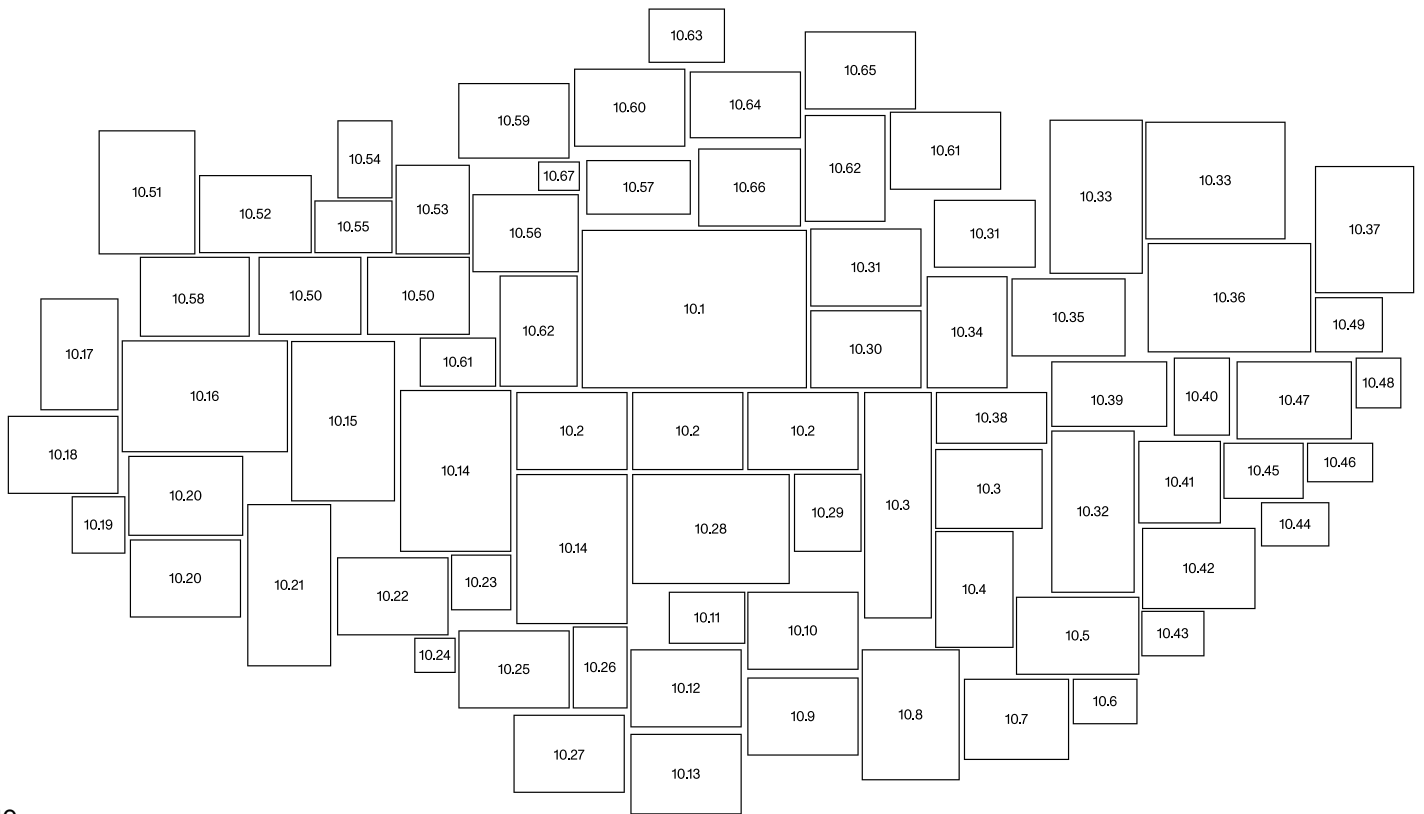
Ferran Lega, *Hidrofonies deltatiques*, 2021-2022 [9.5]. Instal·lació composta per vint ampolles de vidre amb mostres d'aigua extreta dels ecosistemes aquàtics principals del Delta del riu Llobregat. Com a part de la seva investigació de camp, l'artista ha fet gravacions de diversos entorns amb l'ajut d'hidròfons, amb l'objectiu de generar una obra sonora que aborda la transformació de l'espai a partir de l'aigua com a element clau en la supervivència de les espècies humanes i no humanes. L'aigua deslocalitzada és transportada fins a la sala d'exposicions de La Capella,

construint un arxiu-relat alquímic, i acostar l'espectador a l'escolta atenta d'un entorn complex. En el context del Grup del Delta, Ferran Lega examina l'ecologia acústica als ecosistemes hídrics. L'acció humana sota el paraigua del desenvolupament industrial del port i l'aeroport està transformant el medi ambient. El moviment de la desembocadura del riu i la reducció de les llacunes naturals pel creixement de l'aeroport està provocant la salinització dels aqüífers i l'alteració de la biodiversitat. Pàgina web: <https://www.ferranlega.com>

Francisco Rocha, Adrianna Szojda, Samuel Tettner i Camilo Pazmiño, *Cultivar una sensibilitat multiespècie. Un manual de convivència il·lustrat del Delta del riu Llobregat*, 2021 [9.6]. Publicació elaborada en el marc dels recorreguts perceptius organitzats pel Grup de treball de les ecologies híbrides del Delta del Llobregat en col·laboració amb el seminari de curadoria On Mediation/8. L'ecosistema del Delta del riu Llobregat es veu greument amenaçat per la destrucció humana, guiada per interessos econòmics i polítics particulars. Per respondre a un planeta fràgil, interconnectat i en transformació, aquest manual ens convida a imaginar futurs i a plantejar preguntes que ens ajudaran a idear noves maneres de viure en un món de contingència i incertesa. El lector no hi trobarà regles o dogmes morals, sinó històries, reflexions i provocacions que ens ajuden a imaginar noves possibilitats per viure i pensar des d'una sensibilitat multiespècie.

Enllaç directe: <https://issuu.com/multispeciesensibility/docs/manualES>

10

Mural col·lectiu (*Observatori naturcultural del Delta del riu Llobregat: patrons de complexitat, 2021-2022*), 2022.

10.1. Eio Ramon, *Pernis apivorus / Airbus A32* (Mirador de Cal Francès, Viladecans. Espais Naturals del Delta del Llobregat), 2016.

10.2. Grup de treball de les ecologies híbrides del Delta del Llobregat, *Visita de recerca amb Ferran López*. 20.03.21. Espais Naturals del Delta del Llobregat.

10.3. Construint la ciutat multiespècies. *Repensar la convivència urbana amb el delta del riu Llobregat* (Taula rodona). 27.11.2021.

10.4. Consorci Delta Llobregat, *Salicornia*, 2018.

10.5. Autor/a desconegut/da, *Platja de Ca l'Arana*, 2018.

10.6. Ferran López, *Larus audouinii*, 2019. Espais Naturals del Delta del Llobregat.

10.7. Christian Alonso, *Hivernacles del Baix Llobregat*, 2016.

10.8. Vicky Benítez, *Opuntia sp.*, 2022. Dibuix inspirat en les il·lustracions del llibre Castroviejo, S. (Coord.) (1986). *Flora ibérica*. Real Jardín Botánico, Madrid: CSIC.

10.9. Eio Ramon, *Anas Crecca*, 2018. Espais Naturals del Delta del Llobregat.

10.10. Grup de treball de les ecologies híbrides del Delta del Llobregat, *Vista aèria de la desembocadura del Delta del Llobregat*, 2016.

10.11. Ivette Serral, *Depuradora i zona Industrial*, 2021.

10.12. Autor/a desconegut/da, *Refugi antiàeri de la Guerra Civil engolit pel mar*. Platges del Baix Llobregat.

10.13. Eio Ramon, *Platalea leucorodia*, 2018. Espais Naturals del Delta del Llobregat.

10.14. *Pensar amb l'espècie invasora. Passejada pel Delta del Llobregat*. Amb Christian Alonso i Vicky Benítez. 17.07. 2021.

10.15. Autor/a desconegut/da, *Agave americana*.

10.16. Chiara Sgaramella. *Prohibit el pas*, 2022.

10.17. Laura Bonet Gorchs, *Protesta contra el proyecto ARE Sud*, 2021, 2021. Cortesia de l'autora i de la plataforma Ni un Pam de Terra.

10.18. Eio Ramon, *Phalacrocorax carbo*, 2018. Espais Naturals del Delta del Llobregat.

10.19. Col·laboradors de Wikipedia (Impress). *Conca del riu Llobregat*, 2017.

10.20. S.O.S Delta del Llobregat, *Pineda de la Pava (Gavà)*, 2018-2019.

10.21. Xavi Iroz Pascual (Disseny); Gemma García (Fotografia). *Cartell manifestació 19 setembre 2021*, 2021. Cortesia dels autors i de la plataforma Ni un Pam de Terra.

10.22. Eio Ramon, *Upupa epops*, 2018. Espais Naturals del Delta del Llobregat.

10.23. Natalia Riera Manzano, *Protesta contra el proyecto ARE Sud*, 2021, 2021. Cortesia de l'autora i de la plataforma Ni un Pam de Terra.

10.24. Eio Ramon, *Espècie desconeguda*, 2018. Espais Naturals del Delta del Llobregat.

10.25. Eio Ramon, *Grus grus*, 2018. Espais Naturals del Delta del Llobregat.

10.26. Xavi Iroz Pascual (Disseny), *Flyer concentració ciutadana*, 2020, 2020. Cortesia de l'autor i de la plataforma Ni un Pam de Terra.

- 10.27. Eio Ramon, *Tadorna tadorna*, 2018. Espais Naturals del Delta del Llobregat.
- 10.28. Chiara Sgaramella, *Pintada al Prat de Llobregat*, 2022.
- 10.29. Christian Alonso, *Pont AVE i sèquia*, 2016.
- 10.30. Pedro Murillo Loras, *Comunitat de senglars creuant el Delta del Llobregat*, 2019.
- 10.31. Ferran Lega, *Taller art sonor On mediation/8*, 2021. Espais Naturals del Delta del Llobregat.
- 10.32. Ferran Lega, *Paisatge sonor del Delta*, 2021.
- 10.33. Francisco Rocha, Adrianna Szojda, Samuel Tettner i Camilo Pazmiño, *Cultivar una sensibilitat multiespècie. Un manual de convivència il·lustrat del Delta del riu Llobregat*, 2021.
- 10.34. Christian Alonso, *Ophrys fusca*, 2021. Espais Naturals del Delta del Llobregat.
- 10.35. Eio Ramon, *Limosa limosa*, 2018. Espais Naturals del Delta del Llobregat.
- 10.36. Jaime Almera, *Mapa geològic i topogràfic de la província de Barcelona, 1888*. Cartoteca digital, Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya.
- 10.37. Vicky Benítez, *Carpobrotus edulis*, 2022. Dibuix inspirat en les il·lustracions del llibre Castroviejo, S. (Coord.) (1986). *Flora ibérica*. Real Jardín Botánico, Madrid: CSIC.
- 10.38. La Directa, *Infografia ampliació aeroportu del Prat*, 2021.
- 10.39. Autor/a desconegut/da, *Pont Nelson Mandela*.
- 10.40. Plataforma Aturem Eurovegas, *Flyer Aturem Eurovegas*, 2012.
- 10.41. Observatori de projectes i debats territorials de Catalunya, *Ubicació d'Eurovegas sobre el Delta del Llobregat*, 2012.
- 10.42. Autor/a desconegut/da, *Espècie desconeguda*, 2018. Espais Naturals del Delta del Llobregat.
- 10.43. Eio Ramon, *Espècie desconeguda*, 2018. Espais Naturals del Delta del Llobregat.
- 10.44. Ferran López, *Gallinago gallinago*, 2018. Espais Naturals del Delta del Llobregat.
- 10.45. Ivette Serral, *Transports*, 2021.
- 10.46. Raúl Bastida, *Espècie desconeguda*, 2018. Espais Naturals del Delta del Llobregat.
- 10.47. Eio Ramon, *Arenaria interpres*, 2018. Espais Naturals del Delta del Llobregat.
- 10.48. Autor/a desconegut/da, *Ophrys apifera*. Espais Naturals del Delta del Llobregat.
- 10.49. Xavi Iroz Pascual (Disseny), *Cartell No a l'ampliació de l'aeroport*, 2021. Cortesia de l'autor i de la plataforma Ni un Pam de Terra.
- 10.50. Christian Alonso, *Vistes de les sèquies*, 2016.
- 10.51. Vicky Benítez, *Ailanthus altissima*, 2022.
- 10.52. Eio Ramon, *Alcedo atthis*, 2018. Espais Naturals del Delta del Llobregat.
- 10.53. Consorci Delta Llobregat, *Mapa del Parc Agrari del Delta del Llobregat*.
- 10.54. Chiara Sgaramella, *Tomàquets d'hivern*, 2022.
- 10.55. Chiara Sgaramella, *Salvem els camps*, 2021.
- 10.56. Grup de treball de les ecologies híbrides del Delta del Llobregat, *Vista dels camps de carxofes*, 2016.
- 10.57. Autor/a desconegut/da, *Vista aèria de l'aeroport del Prat sobre el Delta del Llobregat*.
- 10.58. Ferran Lega, *Processos industrials sobre el Delta*, 2021.
- 10.59. Autor/a desconegut/da, *Ardea Purpurea*. Espais Naturals del Delta del Llobregat.
- 10.60. Chiara Sgaramella, *Obres ARE Sud*, 2022.
- 10.61. Eio Ramon, *Plegadis falcinellus*, 2018. Espais Naturals del Delta del Llobregat / Chiara Sgaramella, *Espais Naturals del Delta del Llobregat*, 2021.
- 10.62. Chiara Sgaramella, *Aigua*, 2022.
- 10.63. Ferrán Esbrí, *Manifestació contra l'ampliació de l'aeroport*, 2021. Cortesia de l'autor i de la plataforma Ni un Pam de Terra.
- 10.64. Grup de treball de les ecologies híbrides del Delta del Llobregat, *Vista aèria dels camps de carxofes*, 2016.
- 10.65. Autor/a desconegut/da, *Port logístic*.
- 10.66. Christian Alonso, *Port logístic*, 2016.
- 10.67. Ferran López, *Estrilda astrild*, 2019. Espais Naturals del Delta del Llobregat

Pluriversal Radio, *Hivern 2021/22* (una vida significativa i habitable per protegir i honrar la font de tot: l'aigua), 2021-2022. Projecte sonor elaborat per Pluriversal Radio, una pràctica col·laborativa que consisteix a escoltar i sentir la terra i els cossos marins. Des d'una perspectiva decolonial, ecofeminista, queer, anticapitalista i antifeixista, el col·lectiu amplifica veus de resistència a l'extractivisme i històries sobre mitjans de vida que no impliquen dinàmiques d'explotació cap a altres cossos, humans i no humans. Les seves pràctiques estan arrelades en la solidaritat amb els pobles indígenes i les comunitats locals que defensen l'aigua, l'aire i la terra de l'assalt del capitalisme entestat a extreure poder, treball i coneixement de la Natura i les persones sense reciprocitat ni consentiment. Les seves col·laboradores viuen i treballen a Fennoscàndia i la terra Sami, Cree Opaskwayak Nation (Illa de la Tortuga) i l'antiga Iugoslàvia. A *Hivern 2021/22*, Pluriversal convoca energies, visions i sensacions perquè ens preguntem per què paga la pena viure: "Reunim les nostres veus disperses geogràficament / per testimoniar i prestar atenció a COM i on fem les coses / per documentar ALLÒ que sentim-aprenem, reflexionant sobre el COM / per unir forces per fomentar actes que puguin suposar canvis DE DEBÒ / per formular alternatives a un sistema necropolític que controla la mort (quina vida és rebutjable i quin tipus de vida es valora) i establir patrons per intentar que la vida sigui significativa i vivible / per desaprendre formes de fer i pensar que ens mantenen atrapats en la lògica disfuncional de l'explotació de la vida i la no vida / per aprendre COM viure i morir com arbres al bosc ancià / per protegir la biosfera del sistema que ens mata a tots si no hi fem res ARA". Pluriversal Radio són akcg (anna kindgren + carina gunnars), Alex Wilson Neyonawak Inniniwak, Elin Már Øyen Vister i mirko nikolić. [42:18 min.] Pàgina web: <http://pluriversal.radio>

Tue Greenfort, *Les cassoles de l'Atlàntic*, 2013. Projecte videogràfic que situa la cassola de l'Atlàntic (*Limulus polyphemus*) com a punt de partida. Aquest artròpode bentònic habita la costa atlàntica nord-americana i el sud-est asiàtic des de

fa quatre-cents milions d'anys, al llarg dels quals ha mantingut invariable la morfologia, i per això és considerat un fòssil vivent. L'alta concentració de bacteris a què està exposat en el seu ambient marítim salobre l'ha equipat amb un sistema immunològic molt eficaç. Aquesta espècie s'ha convertit en una peça fonamental a la indústria farmacèutica; la seva sang blava conté un enzim que indueix una coagulació molt ràpida i el seu ús pot detectar la presència de bacteris infecciosos o endotoxines, per la qual cosa, després d'extreure's del cranc, s'utilitza en el testatge de productes farmacèutics abans de ser comercialitzats. A més, la sang s'utilitza en la producció de vacunes, per detectar que estan lliures d'*Escherichia coli* i de salmonel·la. La fiabilitat del mètode d'assaig és tal que la cassola de l'Atlàntic s'ha convertit en un element insubstituïble per a les farmacèutiques. La dependència humana d'aquest organisme permet parlar d'una relació parasitària que posa en perill d'extinció un fòssil vivent per evitar malalties, mantenir una mortalitat infantil baixa i sostenir la qualitat de vida a què estem acostumats. La pesca intensiva d'aquesta espècie en posa en perill una altra espècie, el territ gros (*Calidris canutus*), donat que els ous del cranc de què s'alimenta en les rutes migratòries s'han reduït dràsticament. Pàgina web: <https://www.tuegreenfort.com>

Mary Maggic, *Housewives Making Drugs*, 2017. Curtmetratge vinculat a *Open Source Strogen* (OSE), un projecte col·laboratiu, experimental i especulatiu que presta atenció a les representacions culturals i les biopolítiques moleculars que governen els nostres cossos, i mira d'assajar modes de vida no opressius. OSE alerta dels riscos per a la salut humana i no humana que causen els disruptors hormonals anomenats xenoestrògens (BPA, DDT, PCB, etc.). Aquestes hormones sintètiques no biodegradables, que conviuen sigil·losament amb nosaltres per la seva presència en ampolles de plàstic, píndoles anticonceptives, conservants alimentaris i cosmètics, productes de neteja, pesticides, dissolvents, etc., alteren l'equilibri hormonal dels cossos, i posen en risc el sistema endocrí, neurològic, immunològic, metabòlic i reproductiu. Legitimats per una nova narrativa que vinculava la composició

hormonal amb la identitat sexual / de gènere, la indústria farmacèutica i petroquímica va començar a sintetitzar aquestes molècules a la dècada de 1930, quan va veure una oportunitat per comercialitzar un compost que suposadament era capaç de corregir desviacions de gènere mitjançant teràpia hormonal; des d'aleshores es va creure que els estrògens produeixen un cos femení, i que la testosterona en produeix un de masculí. Les nostres institucions continuen perpetuant un sistema heteronormatiu dualista que patologitza i obstaculitza la teràpia hormonal als cossos transgènere. A *Housewives Making Drugs*, les actrius trans Maria i Maria s'apropien de l'estètica feminitzada dels programes de cuina per explicar el funcionament del protocol de codi obert i de baix cost desenvolupat per Mary Maggic. Aquest protocol està concebut perquè qualsevol persona pugui capturar, sintetitzar i administrar-se hormones a la cuina de casa seva. Mitjançant aquesta pràctica eticopolítica sense ànim de lucre, OSE reverteix la colonització molecular de cossos, gèneres i entorns, reclama la sobirania de gènere i imagina un món basat en la solidaritat entre espècies. Pàgina web: <https://maggic.ooo>

PROGRAMA I CALENDARI D'ACTIVITATS

19 DE FEBRER DE 2022, 17-19H.

PAISATGES VIRALS: DE SENGLARS I ALTRES COSSOS SALVATGES DESPRÉS DE LA COVID-19.

Aníbal García Arregui. Espai Finestres, Centre d'Art La Capella. Inscripció prèvia a lacapella@bcn.cat. La pandèmia de la covid-19 ha revelat un garbuix vital-letal de cossos humans i no humans a escala planetària. En aquesta xerrada, l'antropòleg Aníbal García Arregui presta atenció a com processos vírics aparentment independents interactuen tant biològica com socialment, dins de cada espècie, i també a través d'elles. Basant-se en una etnografia del procés d'urbanització del senglar a Barcelona, i connectant amb la pandèmia de SARS-CoV-2 i l'epidèmia de febre porcina africana, argumenta que algunes de les interaccions virals més crucials per a les ecologies i economies contemporànies es donen entre humans, porcs domèstics i senglars. Aníbal defineix aquest complex paisatge viral contemporani com un nínxol planetari "salvatge", un context de relacions que remescla cossos humans i no humans de tal manera que torna obsolets els paradigmes tecnocientífics actuals de la bioseguretat, el control poblacional i la domesticació. Aníbal García Arregui és antropòleg associat al Departament d'Antropologia Social de la Universitat de Barcelona. Pàgina web: <https://ub.academia.edu/An%C3%ADbalGArregui>

26 DE FEBRER DE 2022, 17-19H.

EL PODER DE LES BEGUDES SIMBIÒTIQUES.

A càrrec de Ruben Verdú. Espai Finestres, Centre d'Art La Capella. Inscripció prèvia a lacapella@bcn.cat. Taller d'iniciació en el cultiu de la kombutxa, una beguda probiòtica de fàcil elaboració que contribueix a mantenir un bon sistema immune. Constitueix una font d'organismes vius que contribueixen positivament al manteniment de la flora intestinal. A més, és una font d'antioxidants i de vitamina B, té una funció antibiòtica contra patògens bacterians, disminueix els nivells del colesterol dolent i alenteix la digestió de carbohidrats. Malgrat que la tradició del cultiu de kombutxa és mil·lenària, la microbiologia, la biologia molecular i la bioquímica n'estan estudiant avui les propietats per al tractament de

desordres funcionals. Recentment s'ha proposat la kombutxa com una beguda adequada per al consum dels astronautes en llargues missions espacials, ja que la comunitat d'organismes vius que la componen constitueix una font eficient de nanocel·lulosa bacteriana i és capaç de sobreviure llargs períodes de temps en condicions extraterrestres.

5 DE MARÇ DE 2022, 10:30-14.30H;
ÀPAT INCLÒS. *EXERCICI DE FABULACIÓ ESPECULATIVA, #DELTA DEL RIU LLOBREGAT, 2022.*

A càrrec de Helen Torres. Les Cabasses, La Fundició (Camí Ferran Puig s/nº, Parc Agrari del Baix Llobregat, Sant Boi de Llobregat, 08830. <https://goo.gl/maps/TaRQuGR38DMSLoaz8>. Inscripció prèvia a lacapella@bcn.cat. Taller de fabulació especulativa situat al Delta del Llobregat en el qual generarem una narrativa col·lectiva sobre futurs possibles. Utilitzarem com a matèria primera la nostra imaginació activada a partir de jocs, de passeigs pel Delta, de textos de les filòsofes de la ciència Vinciane Despret i Donna Haraway i de l'antropòloga Anna Tsing, i del material recollit a l'*Observatori naturcultural del Delta del riu Llobregat*, present a *Imaginaris multiespècies*. Quins efectes no desitjats tenen les infraestructures creades pels humans en aquesta zona? Quins organismes habiten l'indret i com es relacionen? Quines perspectives de futur tenen les espècies que habiten el Delta? Quins altres usos de la terra podrien ser possibles a partir de la realitat actual? Com s'activen responsabilitats humanes per ajudar a un floriment multiespècies? Aquestes seran algunes de les preguntes a partir de les quals ens projectarem cap al futur per especular sobre el nostre present, amb l'objectiu de generar un terreny imaginari comú a partir del qual es puguin sembrar relats situats sobre les problemàtiques que travessen el Delta del Llobregat. Helen Torres és sociòloga, traductora i educadora. Treballa des de perspectives feministes i anticolonials articulant llenguatge, art i política. S'ha especialitzat en el pensament de Donna Haraway, de qui ha traduït *Seguir con el problema* (Consonni, 2019), *Testigo_Modesto@Segundo_Milenio: HombreHembra_Conoce_Oncoración* (UOC, 2002), y "Manifiesto Chthuluceno" (Laboratory Planet, 2016).

26 DE MARÇ DE 2022, 10:30-13:30H.

ESPAYS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT. MOVIMENTS ENTRELLAÇATS I RESISTÈNCIES OCUPACIONALS. PASSEIG PEL DELTA DEL LLOBREGAT.

A càrrec de Chiara Sgaramella i Eduard Ruiz. Inscripció prèvia a lacapella@bcn.cat. En aquest recorregut de cinc punts explorarem les transformacions que ha experimentat el Delta del riu Llobregat en les últimes dècades. Observarem com diferents projectes de construcció i ampliació d'infraestructures lligats a l'expansió neoliberal de la ciutat de Barcelona han modificat els paisatges, els usos del sòl i els equilibris socials i ecològics. Quines fractures i quins conflictes han generat aquestes transformacions al territori? Quin paper exerceixen els fluxos de capital, la mà d'obra, les mercaderies, la informació i el turisme en els desplaçaments humans i no humans al Delta? Travessarem diferents espais modificats per la pressió antròpica i coneixerem les lluites impulsades per diferents xarxes ciutadanes i col·lectius socials en defensa d'aquest fràgil ecosistema albirant noves possibilitats de resistència i imaginació política per al futur del Delta.

2 D'ABRIL DE 2022, 10:30-14:30H.

*SIMPOSI INTERNACIONAL
ECOLOGIES MUTANTS EN L'ART
CONTEMPORANI: ANIMISME
MAQUÍNIC.*

Amb Angela Melitopoulos i Maurizio Lazzarato. Espai Finestres, Centre d'Art La Capella. Inscripció prèvia a lacapella@bcn.cat.

Les cosmologies animistes i el pensament materialista de Félix Guattari ofereixen una concepció de la subjectivitat que serveix d'antídot als punts cecs del paradigma occidental. Segons aquests marcs, el subjecte no és una prerrogativa de l'*Anthropos*, no constitueix una essència immutable dotada de consciència racional i moral transcendental que el separa de la vida no humana, i no depèn de la lògica del reconeixement que la limita a individus preformats. Contràriament, el subjecte és definit com una entitat material, transversal, processual, encarnada i situada que comprèn allò humà, els animals, les plantes, l'entorn i el planeta. No hi ha subjectes preconstituïts sinó relacions de subjectivació preindividual, prelingüística, col·lectiva i polifònica en perpètua emergència, que mantenen tota mena de relacions ètiques, estètiques i polítiques amb múltiples altres. Per Guattari, no només la subjectivitat és maquinica (productiva, creativa, irreductible, transformadora, contingent) sinó també l'obra d'art, des del moment que l'experimentació d'afectes i de perceptes és capaç de produir una existència singularitzada, heterogènia i relacional. Partint del videoassaig *Agençaments. Entrevistes de recerca*, el sociòleg i filòsof Maurizio Lazzarato, l'artista Angela Melitopoulos, i un conjunt d'investigadors en ciències humanes i socials reflexionaran sobre les principals implicacions d'aquest concepte animista de la subjectivitat per a la imaginació política. Direcció, coordinació i moderació: Christian Alonso.

9 D'ABRIL DE 2022, 10:30-13:30H.

*COSSOS D'AIGUA, TERRA, CLIMA,
CARN, SENSACIONS I SIGNIFICATS.
PASSEIG PEL DELTA DEL LLOBREGAT.*

A càrrec de Vicky Benítez i Ferran Lega. Espais Naturals del Delta del Llobregat. Inscripció prèvia a lacapella@bcn.cat. Itinerari que recorre cinc punts del riu Llobregat en què es fan visibles i audibles vincles transespècies complexos, la fragilitat d'aiguamolls, el paper fonamental que exerceixen els cossos d'aigua en

un ecosistema amfibi, i els trastorns ecosistèmics provocats pel model de desenvolupament neoliberal de la ciutat de Barcelona. L'itinerari se centra en l'escolta atenta dels medis aquàtics i els seus entorns i en el fenomen de l'espècie invasora. L'objectiu és comprendre que la sonificació de l'espai és el resultat dels mons que construeixen espècies més que humanes, i que la conceptualització institucional de l'organisme invasor evita que responsabilitzem els humans de la destrucció del planeta.

23 D'ABRIL DE 2022, 17-19H. *LA
MEDIACIÓ COM A SINTONITZACIÓ
SENSIBLE DE COSSOS,
EXPERIÈNCIES, PROCESSOS I
ENTORNS MÉS QUE HUMANS.*

Espai Finestres, Centre d'Art La Capella. Inscripció prèvia a lacapella@bcn.cat. Presentació dels projectes editorials *Cultivar una sensibilitat multiespècie. Un manual de convivència il·lustrat del Delta del riu Llobregat*, d'Adrianna Szojda, Francisco Rocha, Samuel Tettner i Camilo Pazmiño; i *Recalibrant sentits, coneixements, pràctiques i mons. Entrevistes amb els artistes a Imaginaris multiespècies* (La Capella, 2022). Aquestes publicacions han estat elaborades en el marc de la col·laboració entre el seminari de comissariat On Mediation/8 i el Grup de treball de les ecologies híbrides del Delta del Llobregat.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Braidotti, Rosi (2009). *Transpociones. Sobre la ética nómada*. Barcelona: Gedisa.

Deleuze, Gilles; Guattari, Félix (1988). *Mil mesetas. Capitalismo y esquizofrenia*. Valencia: Pre-Textos.

Haraway, Donna (2008). *When Species Meet*. Minneapolis / Londres: University of Minnesota Press.

Haraway, Donna (2019). *Seguir con el problema. Generar parentesco en el Chtuluceno*. Bilbao: Consonni.

Margulis, Lynn; Sagan, Dorion (2001). *Microcosmos. Cuatro mil millones de años de evolución desde nuestros ancestros microbianos*. Barcelona: Tusquets.

Otzet, Josep Germain; Vilalta, Joan Pino (Eds.) (2018). *Els sistemes naturals del delta del Llobregat*. Barcelona: Institució Catalana d'Història Natural.

Sauvagnargues, Anne (2006). *Deleuze. Del animal al arte*. Buenos Aires / Madrid: Amorrortu.

Stengers, Isabelle (2010). *Cosmopolitics I*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Tsing, Anna (2013). "More-than-Human Sociality: A Call for Critical Description". En Kirsten Hastrup (Ed.). *Anthropology and Nature*. Nuevo York: Routledge.

Viveiros de Castro, Eduardo (2010). *Metafísicas caníbales. Líneas de antropología posestructural*. Buenos Aires: Katz.

CHRISTIAN ALONSO

Christian Alonso (Lleida, 1987) és investigador cultural, escriptor i curador d'exposicions resident a Barcelona. És professor d'Història i Teoria de l'Art a l'Escola Superior de Disseny ESDi-Universitat Ramon Llull i a la Universitat de Lleida. És director de Transcorporal, un centre d'investigació, producció i mediació artística l'objectiu del qual és mapejar les complexes relacions sociobiotècniques que travessen, constitueixen i transformen els éssers i els seus entorns materials. Ha estat coordinador del programa de curadoria On Mediation (AGI – Universitat de Barcelona) des de l'any 2013 fins al 2021, on ha adquirit una dilatada experiència en la conceptualització, producció i disseminació de projectes de curatorials. Doctor en Història i Teoria de les Arts per la Universitat de Barcelona, amb una tesi en què relaciona la perspectiva ecosòfica de Félix Guattari i un conjunt de pràctiques eticoestètiques per conceptualitzar l'obra d'art com una tecnologia que produeix modes de vida no antropocèntrics. Ha treballat aquest tema com a curador (*Polítiques del sòl*, Centre d'Art Maristany, 2019; *Recomposicions maquíniques*, Can Felipa, 2017), com a autor i editor de llibres i revistes (*Transversal ethico-aesthetics*, REGAC 2022; *Mutating ecologies in contemporary art*, Ediciones UB, 2019), com a director de projectes d'investigació artística aplicada (Grup de treball de les ecologies híbrides del Delta del Llobregat), i com a coordinador de congressos, simposis, seminaris i tallers d'art i pensament crític (*Ecologies mutants en l'art contemporani*, MACBA, 2016-2021; *Indigenous epistemologies and artistic imagination*, Institut Français – MACBA, 2019; *Culture and sustainability: 3 days with T. J. Demos*, Fundació Tàpies – UB, 2018; *Art and speculative futures*, CCCB, 2016). Pàgines web: <http://caosmosis.net> <https://transcorporal.org>

AGRAÏMENTS

Angela Melitopoulos, Maurizio Lazzarato, Eduard Ruiz, Tue Greenfort, Vicky Benítez, Pluriversal Radio, Helen Torres, Ruben Verdú, Nien Boots, Llapispanc, Olga Olivera-Tabeni, Quimera Rosa, Ferran Lega, Chiara Sgaramella, Mary Maggic, Caterina Almirall, Quim Packard, Jaume Simon Contra; Arthur Brun, Sibil·la Vicentina. Marta Jou; Sorigué, Houseplant Barcelona, Escola Superior de Disseny ESDi-Universitat Ramon Llull, Contorno Urbano, Hewlett Packard; Raúl Bastida, Eio Ramon; Ferran López, Olivier Chanry, Andrea Conte, Narcís Prat; Centre d'Art La Panera, Antoni Jové, Departament d'Història de l'Art i Història Social, Universitat de Lleida; Departament de Teoria i Anàlisi del Disseny, Escola Superior de Disseny ESDi-URL; Regidoria d'Urbanisme, Mobilitat, Serveis Urbans, Horta, Habitatge i Transició Ecològica, Ajuntament de Lleida; Parcs i Jardins, Institut Municipal, Ajuntament de Barcelona; Siresa, Rut Domínguez Prat. Càlam Art, Educació, Sostenibilitat. Mariano Pascual; Àlex Mascarell, Blanca Martí; Centre d'Art Can Castells; Inés Gómez-Franco. I a tots els cossos sense els quals *Imaginaris multiespècies* no hagués estat possible.

Amb el suport de
FUNDACIÓ SORIGUÉ

Amb la col·laboració de
TRANSCORPORAL.ORG

